

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Fra januar 2023 til maj/ juni 2024
Institution	Kolding HF og VUC
Uddannelse	Hfe
Fag og niveau	Dansk A
Lærer(e)	Signe Petterson Platz (jan 2023 – juni 2023) og Annita Jo Madelaire Nielsen (august 2023 – juni 2024)
Hold	Dansk A: daA2-23

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Kommunikation: Sproghandlinger og sprogfunktioner – 8 %
Titel 2	Se teksten – læsninger, genrer og perioder – 10 %
Titel 3	Eventyr og andre, gamle fortællinger – 10 %
Titel 4	Kanon før 1900 – 10 %
Titel 5	Udelukkende Blixen – 8 %
Titel 6	Kanon efter 1900 – 10 %
Titel 7	Modernisme, realisme og verdenslitteratur – 5 %
Titel 8	Kredser om Strunge – 10 %
Titel 9	Medier – Korte film: kortfilm, trailere og dokumentar – 8 %
Titel 10	Debat, argumentation og kommunikation – 8 %
Titel 11	Taler, diskurs og retorik – 8 %
Titel 12	Minimalisme, kortprosa og nyeste tid – 5 %

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 1	Kommunikation: Sproghandlinger og sprogfunktioner
Indhold	<p>Værklæsning 1: radiodrama <i>Forestillingen</i>, fra 1992 af Kim Fupz Aakeson</p> <p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systime.dk/ - især: https://hbdansk.systime.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systime.dk/ - Sproghandlinger: https://begrebdansk.ibog.dansklf.dk/?id=336&loopRedirect=1 - Sprogfunktioner (Roman Jacobson): https://metoderidansk.systime.dk/?id=172 - Radiodrama som genre: https://litthist.systime.dk/?id=213 - Samtaleanalyse: https://dansksiderne.dk/index.php?id=7675 (bl.a. transaktionsanalysen m.m.) - Sproghandlinger – Retteguiden/oversigt: https://retteguiden.dk/sproghandlinger/ - Sproglige tilgange, bl.a. gambitter, turtagning, op- og nedjustere, satellithandlinger, kernehandlinger, undertekster, indirekte og direkte sproghandlinger, høflighedsprincipper, samarbejdsprincipper osv. - Signe: <i>Det sproglige i dansk</i> https://www.ucviden.dk/da/publications/det-sproglige-i-dansk <p>Tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Et Dukkehjem</i>, 1879 – af Henrik Ibsen, uddrag. - ”En stol for lidt”, 1996 af Helle Helle - ”Et Dukkehjem”, https://www.ekkoilm.dk/shortlist/film/et-dukkehjem/, kortfilm fra 2013, 26 min. - Sproghandlinger i billeder: http://kunstonline.dk/profil/henryheerup.php4 - Blandende småtekster til individuelle opgaver og præsentation - Værklæsning 1: radiodrama <i>Forestillingen</i>, fra 1992 af Kim Fupz Aakeson <p>Baggrundsmateriale/Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sprog som kommunikationsmiddel: https://sprogpaaspil.systime.dk/?id=134

	<ul style="list-style-type: none"> - Sproget i kommunikationen: afsender og modtager: https://indidansk.dk/afsender-modtager/ - Ciceros pentagram: https://indisprogethxx.systime.dk/?id=80 - Jeg er sproget: https://jegersprog.systime.dk/?id=233 - Forskellige typer gambitter: http://bln.vufintern.dk/Spansk/PENSUM-BEKENDTG/gambitter.pdf - Kommunikation: https://idansk.systime.dk/?id=253 - Signe: reklamer, face, facework, dialogskik, kommunikation m.m. <p>Videomateriale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Høflighed- og samarbejdsprincipperne og brud på dem: https://www.youtube.com/watch?v=Y4wbdhMju7c (ca. 7 min.)
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i sprogets opbygning, brug og funktion samt anvende grammatiske og stilistiske terminologier - Forstå sprogfunktioner og sproghandlinger samt at anvende disse i egenproducerede tekster - Mundtlige tilgange til sproget - Skriftlige tilgange til sproget - Anvende forskellige mundtlige og skriftlige fremstillingsformer formålsbestemt og genrebevidst, herunder redegøre, kommentere, argumentere, diskutere, vurdere og reflektere - Analysere og fortolke fiktive tekster - Analysere og fortolke billeder og sprog - Analysere og fortolke kortfilm og sprog - Inddragelse af kropssprog som kommunikation - Øve i at lytte aktivt til sproget, fx gennem radiodramaet - Forstå sprogets udvikling gennem tiden fra DMG-teksten under dette forløb og til i dag med minimalismen - Minimalisme – tomme pladser
Omfang	8 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 2	Se teksten – læsninger, genrer og perioder
Indhold	<p>Værklæsning 2: Læsninger, genrer og periode med ”Tepotten”, 1863 af HCA som omdrejningspunkt i læsnings- og tekstforståelse</p> <p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systeme.dk/ - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systeme.dk/ - Litteraturhistorien på langs og på tværs: https://litthist.systeme.dk/ - Dansk i tiden – læsninger: https://danskitiden.systeme.dk/?id=137 - Genrer: https://indisprogethbx.systeme.dk/?id=284 - Genrer: https://hbdansk.systeme.dk/?id=172 - Perioder fra <i>Brug Litteraturhistorien</i>: https://bl.systeme.dk/ <p>Tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kort om Karen Blixen, om og uddrag fra <i>Mit Afrika</i> – postkolonial læsning - Kort om Jakob Ejersbo, om og uddrag fra <i>Nordkraft</i> og <i>Eksil</i> – realisme og postkolonial læsning - ”Tepotten”, HCA, 1863 – biografisk læsning m.m., næsten alle typer læsninger: biografisk; nykritisk; læserorienteret; strukturalistisk; psykoanalytisk og kønskritisk - ”Barndom”, Yahya Hassan, 2013 – biografisk læsning - ”Madeleine. En lille trist roman”, 1996, Peter Adolphsen – dekonstruktivistisk læsning - ”Jeg bliver inviteret ud”/ ”Hvad tror du, jeg tror?”, 1977, Vita Andersen – ideologikritisk læsning - ”Jeg civiliserer mig om morgenen”, 1991, Kirsten Hammann – ideologikritisk læsning - ”Brombær”, digt, 1934 af Bodil Bech – ideologikritisk - ”Fyrretræet”, Bodil Bech, 1934 - Eventyret om Rødhætte – psykoanalytisk læsning - Om Syndefaldsmyten: https://robocluster.dk/syndefaldsmyten/ - Pia Tafdrups digt ”Det har regnet” fra 1981 digtsamlingen <i>Når der går hul på en engel</i> - ”Dennis”, kortfilm fra 2007, 18 min. – psykoanalytisk læsning: https://www.dfi.dk/viden-om-film/filmdatabasen/film/dennis - ”Biller”, magisk realisme, novelle fra 1996 af Charlotte Weitze - ”Villy”, Charlotte Weitze, 1999 - Jens Blendstrup, trailer fra <i>Gud taler ud</i>, 2017

	<p>Baggrundsmateriale/Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Med tiden: https://medtidenoverblik.systeme.dk/ (små uddrag) - Om postkolonial læsning: https://www.gymdansk.dk/postkolonial-laeligsning.html - Artikel: https://www.information.dk/kultur/2019/10/litteraturen-set-kritisk-paa-kolonialismen-foer-foerst-leine-ejersbo-doede-droemmen-paradiset - Artikel: https://www.information.dk/kultur/anmeldelse/2018/08/peter-adolphsen-fornyr-originalt-memoirelitteraturen-gakket-katalog-kan-huske - Gertrud – intertekstualitet i Peter Adolphsens tekst: https://en.wikipedia.org/wiki/Gertrud_von_Puttkamer - Om Vita Andersen: https://danskliteraturshistorie.lex.dk/Kn%C3%A6kprosaen_-_Vita_Andersen - Om Kirsten Hammann: https://litteratursiden.dk/artikler/en-smal-sag-den-brede-smag (2015) - Om Charlotte Weitze: https://forfatterweb.dk/oversigt/zweitze00 - Om Bodil Bech ”Bodil Bechs (1889-1942) ekstatiske, kosmisk besyngende poesi”: https://forlagetarena.dk/produkt/bodil-bech-aeterfingre-reder-mit-filtrede-haar/ - Artikel om Bodil Bech: https://www.information.dk/kultur/2020/08/bodil-bechs-fyrretraet-laaner-storhed-naturen-goer-oprindelighed-baerende-egenskab-ved-kunsten - Danske forfattere: https://danskeforfattere.systeme.dk/?id=2201 - Freuds æg/personlighedsmodel (overjeget, jeget og det’et): https://metodebogen.dk/index.php?id=6010 - Intro til verdenssprog og modernisme samt sproglige tilgange: ”Et ådsel”, digt fra af Charles Baudelaire - Eventyrfigurerne i Askepot til aktantmodellen - ”De tre bukkebruse” til kontraktmodellen - Øve resumé med ”Tepotten”, 1863, HCA - NORSK: Folkeeventyret ”Gutten og fanden” <p>Videomateriale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - (2 min.): https://filmcentralen.dk/grundskolen/film/jeg-civiliserer-mig-om-morgenen
<p>Særlige fokuspunkter</p>	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Autofiktion - Nærlæsning - Metodekendskab - Neologismer

	<ul style="list-style-type: none"> - Store bogstaver – betydning - Litterære begreber: tema, budskab, bogstavrim, ironi m.m.) - Intertekstualitet - Modernisme overfor postmodernisme - Skrive resumé - Lære forskellige tilgange til og læsninger af tekster - Karaktertræks-analyse: protagonist, antagonist, parallelpersoner m.m. - Modeller: aktantmodellen og kontraktmodellen - Sublimering hos HCA - Billedsprog - Metafysiske symboler, fx Billederne i novellen ”Billeder” er et metafysisk symbol på samvittigheden hos hovedpersonen Katrine - Miljø
Omfang	10 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation Oplæg Patarbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 3	Eventyr og andre, gamle fortællinger
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systime.dk/ - især: https://hbdansk.systime.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systime.dk/ - Eventyrsitet: https://eventyrsitet.dk/ <p>Tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fablen ”Ræven og Storken” - Folkeeventyret ”Kong Lindorm” https://metodebogen.dk/index.php?id=5575

- Eventyret om ”Snehvide”
- HCA; ”Kærestefolkene”/ ”Toppen og Bolden”, 1843 – tingseventyr (kunsteventyr)
- ”Ebbe Skammelsøn” – riddervise
- ”Harpens kraft” – tryllewise

Baggrundsmateriale/Supplerende stof:

- Fablen: <https://denstoredanske.lex.dk/fabel>
- Jung og arketyper + slangen: <https://www.jungforalle.dk/slangen/>
- Myter: <https://denstoredanske.lex.dk/myte>
- Hvad er myter? <https://www.religion.dk/fagbegreber/hvad-er-en-myte>
- Hybris, dike, nemesis:
https://symbolleksikon.lex.dk/hybris_og_nemesis
- Folkeeventyr: <https://faktalink.dk/eventyr>
- Typer folkeeventyr: <https://dansksiderne.dk/index.php?id=3478>
- Kunsteventyr og folkeeventyr – forskelle:
<https://dansksiderne.dk/index.php?id=3478>
- Folkeeventyr – genretræk: <https://analysesiden.dk/eventyrgenre/>
- Analyseoversigt til eventyr¹ - Vogntoft
- Aksel Olrik, Vladimir Propp og Greimas:
https://denstoredanske.lex.dk/episke_love
- Metakommentar til eventyr:
<https://metodebogen.dk/index.php?id=5581>
- Inspiration til ”Skyggen”: <https://birkshoej.com/2017/02/13/skyggen-af-h-c-andersen/>
- Dobbeltgængermotivet: <https://www.ulvenoguglen.dk/lille-spejl-paa-vaeggen-der/>
- Dobbeltgængermotivet:
<https://denstoredanske.lex.dk/dobbeltg%C3%A6nger>
- Dobbeltgængermotivet: <https://litteraturensveje.systeme.dk/?id=600>
- Dobbeltgængermotivet: <https://dansksiderne.dk/index.php?id=5111>
- Intro til folkeviser: <https://denstoredanske.lex.dk/folkeviser>
- Typer folkeviser: <https://analysesiden.dk/folkeviser/>
- Faktalink om folkeviser: <https://faktalink.dk/folkeviser>
- Temaer, konflikter og formelsprog i folkeviser:
<https://faktalink.dk/folkeviser>
- Formelsprog, syrebadsteknikken og gentagelser:
<https://litteraturportalen.systeme.dk/?id=2319>
- Formelsprog betyder: <https://analyseskolen.dk/formelsprog/>
- Meta: <https://da.wikipedia.org/wiki/Meta>

Videomateriale:

¹ <http://www.vognstoft.dk/danskopg/Analyseskemaer/Eventyr/ANALYSEMODEL%20TIL%20EVENTYR.pdf>

	<ul style="list-style-type: none"> - “Rene fortællinger”: https://forfatterweb.dk/leine-kim?check_logged_in=1 (3 min.) - De episke love: https://www.youtube.com/watch?v=RCwregNrYOE (ca. 4 min.) - Dansklærer forklarer på video om folkeviser: https://www.youtube.com/watch?v=_mdo-GB29g8 (ca. 14 min.)
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i fortællingens kunst - Indsigt i mundtlig overlevering - Indsigt i eventyrets struktur og opbygning, formelsprog og fremstilling - Folkeeventyr - Kunsteventyr og tingseventyr - Folkeviser: typer, opbygning, struktur og temaer - Abstrakte tilgange til tekster overfor konkrete - Analyseredskaber og deraf brug
Omfang	10 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 4	Kanon før 1900
Indhold	Værklæsning 3: ”Isbjørnen” af Henrik Pontoppidan, 1887 med Signe Kernestof: <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systeme.dk/ - især: https://hbdansk.systeme.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systeme.dk/ - 1800-tallet på vrangen – serie i 8 dele: https://www.dr.dk/studie/historie/1800-tallet-pa-vrangen eller på mitcfu - Litteraturhistorien på langs og på tværs: https://litthist.systeme.dk/

- Det moderne gennembrud (DMG): <https://litthist.systime.dk/?id=125>
- Ind i sproget: <https://indisprogethxx.systime.dk/?id=36>

Tekster:

- **Oplysningstiden:** Jean de France – hele opsætningen:
<https://www.dr.dk/bonanza/serie/473/tv-t---70erne/52146/jean-de-france> (ca. 1 time og 40 min. – vi ser kun lidt fra 08.15 – 16.00)
- Tekst af tredje akt, scene 3 + om Holberg:
<https://litthist.systime.dk/?id=286>
- Uddrag fra *Erasmus Montanus* og syllogisme
- Uddrag fra *Jeppe på Bjerget* og ironi
- **Romantikken:** Staffeldt (ikke kanon, dog): ”Indvielsen”, 1802
- Adam Oehlenschläger: ”Lær mig, O Skov, at vise glad”, 1813
- ”Det er så yndigt at følges ad” – Grundtvig
<https://www.youtube.com/watch?v=scyC-0nOcw> (Optakt til DMG og ”Foran Alteret”)
- Poetisk realisme: Steen Steensen Blicher – Jens Okking læser ”Hosekræmmeren”:
<https://www.youtube.com/watch?v=jVpG7F7ycAY> (ca. 9 min.)
- Blicher: digtet ”Sig nærmer tiden”, 1838 + Kim Larsens og Kjukken version fra 2004
- Romantismen: (ikke kanon) Emil Aarestrups digt fra 1838 ”Angst”
- HCA er læst under tidligere emner – herunder mest om HCA
- L.A. Rings billeder
- **DMG:** Herman Bangs novelle ”Foran alteret”
<https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-bang02val-shoot-workid57838> - fra Tunge Melodier fra 1880
- Uddrag fra *De Dødes Rige*, Henrik Pontoppidan:
<https://www.youtube.com/watch?v=amXyCIC645s>
- Christian Kroghs billeder
- **Symbolismen:** Sophus Claussens digt ”Verbena” fra 1917 – ikke kanon
- **Signes forløb:**
- Georg Brandes: uddrag af ”Hovedstrømninger”, 1871
- Herman Bang: ”Fattigliv”, 1880
- Amalie Skram: uddrag af ”Constance Ring”, 1885 (norsk)
- Herman Bang: ”Den sidste balkjole”, 1887
- Henrik Pontoppidan: ”Isbjørnen”, 1887 (1. værk)
- Maleri af H.A. Brendekilde: ”Udslidt”, 1889
- Maleri af Erik Henningsen: ”Sat ud”, 1892
- Maleri af Frants Henningsen: ”Forladt – dog ej af venner i nøden”, 1888
- Maleri af Carl V. Meyer: ”En sulten ved døren”, 1910
- Maleri af Christian Krogh: ”Kampen for tilværelsen”, 1888
- Maleri af Claude Monet: ”La Gare Saint Lazare”, 1877

Baggrundsmateriale/Supplerende stof:

- **Folkeviser** er læst under det forrige emne med eventyr og andre gamle fortællinger
- **Oplysningstiden:** Holberg på dansk og norsk:
  - https://denstoredanske.lex.dk/Ludvig_Holberg
  - Holberg: https://snl.no/Ludvig_Holberg
- Holberg og komedierne:
<https://rundtomholberg.dk/temaer/komedierne/>
- Holberg og kvinderne: <https://rundtomholberg.dk/temaer/kvinderne/>
- Om Holberg: https://forfatterweb.dk/oversigt/lholberg-ludvig?check_logged_in=1
- **Romantikken:** <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/adam-oehlenschlaeger-guldhornene-1802>
- Biedermeier: Carlo Dalgas, 1840 ”Den lille Vogterdreng”
<https://www.dr.dk/skole/historie/udskoling/billedserie-spor-fra-guldalderen> (Dalgas)
- Biedermeier: <https://www.smk.dk/article/guldalderen/> (Eckersberg)
- Vanitas symboler: <https://symbolleksikon.lex.dk/vanitas>
- Vanitas – som tema: <https://litteraturportalen.systeme.dk/?id=2349>
- Impressionismen: <https://denstoredanske.lex.dk/impressionisme>
- Det moderne gennembrud (DMG):
https://denstoredanske.lex.dk/det_moderne_gennembrud

Videomateriale:

- **Oplysningstiden:** <https://litthist.systeme.dk/?id=123&L=0> – ca. 4 min.
- **Romantikken:** <https://litthist.systeme.dk/?id=124> – ca. 4 min. om romantikken.
- Portræt af Grundtvig: Nationalromantikken: Grundtvig – filmen ”Frihedens klokke” ca. 22 min.:
<https://www.danmarkpaafilm.dk/film/frihedens-klokke-en-film-om-nfs-grundtvig>
- HCA: <https://www.dr.dk/skole/dansk/hc-andersen-0> - ca. 28 min. – Mick Øgendahl om HCA.
- ”En gal, en elsker eller en poet” – om HCA:
<https://fjernleje.filmstriben.dk/film/2628525900/en-gal-en-elsker-eller-en-poet> (ca. 1 t og 20 min.)
- Herman Bang:
https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=_phM_RnSLhg
- Herman Bang: <https://www.youtube.com/watch?v=EX-sDTjMRpc>

Særlige fokuspunkter	Faglige mål: <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i tiden, perioden, forfatteren og værket med 'samtidsbriller' - Perioderne som pendulperioder, der svinger mellem fakta og fantasi/følelser - Sproglig-stilistiske fokus i værkerne - Øve analyse og fortolkning - Arbejde med sproget, som formidling i digte og i noveller - Arbejde med symboler i billeder - Signe: - Det moderne gennembrud og Brandes' Hovedstrømninger - Kritik af køn, klasse og kirke - Sædelighedsfejden (debat om kønsroller og undertrykkelsen/frigørelsen af kvinder, tre grupper: de traditionelle, de konservative, de moderne) - Realistisk litteratur og malerkunst - Impressionisme - Litterær analyse og fortolkning med særlig vægt på person- og miljøkarakteristik samt på fortælleforhold
Omfang	10 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation Oplæg Pararbejde Walk'n'talk

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 5	Udelukkende Blixen
Indhold	Værklæsning 4: Selvlæste værker, elevernes egne valg Medieværk – værklæsning 5: Filmen <i>Pagten</i> af Bille August fra 2021 Kernestof: <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systeme.dk/ - især: https://hbdansk.systeme.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systeme.dk/ - Filmiske virkemidler, Filmcentralen: https://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/filmiske-virkemidler

- Styr på sproget: <https://styrpaasproget.systime.dk/?id=130>
- Styr på skrivningen: <https://styrpaaskrivningen.systime.dk/>

Tekster:

- ”Storken” – en gammel fabel om en livsbane i retrospekt, brugt i Karen Blixens *Mit Afrika*, 1937
- **Pagten – Medieværk/Værklæsning 5**: film fra 2021 om pagten mellem Karen Blixen og Thorkild Bjørnvig ud fra Bjørnvigs beskrivelse af betydningen og konsekvensen af ’pagten’ mellem dem – vi så filmen på VIAPLAY
- ”Blå øjne”, novelle fra 1942 af Karen Blixen

Baggrundsmateriale/Supplerende stof:

- Historien om storken: <https://www.youtube.com/watch?v=-6t3-hpaSFo> (2:13)
- Livets vej: <https://www.youtube.com/watch?v=bzp-RIXiQao> (ca. 3 min.)
- Om at se storken²
- Heretica: <https://danmarkshistorien.dk/vis/materiale/heretica-1948-1953>
- Periodelæsning og eksistentialisme: <https://medtidenoverblik.systime.dk/?id=208>
- Psykologisk drama: <https://filmogtro.dk/anmeldelse/pagten/>
- <https://filmogtro.dk/artikler/baggrund/single-baggrund/i-pagt-med-djaevelen/>
- Blixens tidslinje: <https://blixen.dk/karen-blixen/hendes-liv/tidslinje>
- Forfatterweb: <https://forfatterweb.dk/oversigt/zblixen00>
- Kvindeleksikon: https://kvindebiografiskeleksikon.lex.dk/Karen_Blixen
- Litteraturportalen.systime: <https://litteraturportalen.systime.dk/?id=2433>
- Karen Blixen og fugleperspektivet: <https://blixen.dk/magasinet/blixen-og-fugleperspektivet>
- Litteratursiden: <https://litteratursiden.dk/forfattere/karen-blixen>
- Heretica: <https://denstoredanske.lex.dk/Heretica>
- Kunstbegæret (romantikken): http://www.e-poke.dk/epoker_1.php
- Fantastiske fortællinger: <https://litteratursiden.dk/analyser/karen-blixen-syv-fantastiske-fortaellinger>

Videomateriale:

- “Godt nytår fra Karen Blixen”, 1954: <https://www.facebook.com/drskole/videos/godt-nyt%C3%A5r-fra-karen-blixen-1954/1004845452892704/>

² <https://www.martinus.dk/da/onlinebibliotek/kosmos/index.php?mode=opslag&filnummer=51490>

	<ul style="list-style-type: none"> - Fra EKKO – trailer og omtale: https://www.ekko.dk/anmeldelser/pagten/ - Filmen/dokumentaren fra 1995: Karen Blixen – en storyteller (90 min.) https://filmcentralen.dk/grundskolen/film/karen-blixen-storyteller - Blixen - en fremmed fugl: https://www.facebook.com/watch/?v=324233221515350 (53 sek.)
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i fortællingens kunst gennem Karen Blixen - Blixens fokus på Gud og djævelen i sine værker - Skæbnebegrebet i Blixens litteratur - Amor fati (elsk din skæbne), et af Karen Blixens mottoer - Memento mori (husk, du skal dø = en del af vanitas idéen) – også et foretrukket begreb i Blixens forfatterskab - Begrebet fantastiske fortællinger - Øvelser (masser af interaktive øvelser) af sproglige elementer og i skrivning samt forståelse for processer i skrivningen
Omfang	8 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Diskussion Præsentation Fremlæggelser Oplæg Research Interaktive øvelser

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 6	Kanon efter 1900
Indhold	Kernestof: <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systeme.dk/ - især: https://hbdansk.systeme.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systeme.dk/ - Digtere, divaer og dogmebrødre: https://www.dr.dk/bonanza/serie/421/digtere-divaer-og-

[do/21191/digtere-divaer-og-dogmebroedre-18-dansk-kultur-i-100-aar-\(1900-1918\)](https://www.dokumentation.dk/do/21191/digtere-divaer-og-dogmebroedre-18-dansk-kultur-i-100-aar-(1900-1918)) + mere

- Eksistentialisme: <https://litteraturportalen.systeme.dk/?id=2434>
- Eksistentialisme: <https://eksistentialismeidansk.systeme.dk/>

Tekster:

- Johannes V. Jensen "Interferens", 1906
<https://litteraturenshuse.systeme.dk/?id=2054&L=0>
- "Nåde de færger" Johannes V. Jensen, 1925
- "Lønningsdag. En idyl", Martin A. Nexø, 1900
- Nexø – uddrag *Pelle Erobreren* + Trailer fra filmen af Bille August:
<https://www.youtube.com/watch?v=Wdj4ZY5HrxU> (ca. 3 min.)
- Eriks skæbne øjeblik i filmen:
<https://www.youtube.com/watch?v=ObCiRECeCdM> (ca. 3 min.)
- Futurismen/ekspressionismen: Emil Bønnelyckes "Raadhuspladsen", 1918
- Ekspressionismen – de tre tilgange: æstetisk, etisk og eksistentialistisk
- Den æstetiske: Tom Kristensens digt "Nat i Berlin, 1921: <https://berlin-guide.dk/index.php/tema/introtilberlin-3/407-tom-kristensen-en-nat-i-berlin-1921>
- Den etiske: Otto Gelsteds digt "Reklameskibet", 1923
- Den etiske: Rudolph Broby Johansens digt "Foråret kommer til caféen", 1922
- Den etiske: R. Broby "Stridsmænd for det vi elsker", 1922 + filmen fra 2012 med samme navn
- Den eksistentielle ekspressionisme: Pär Lagerkvists novelle "Far og jag" (SVENSK)
- Surrealismen, Jens August Schade "Tidlig Morgen", digt. 1944 (ikke kanon)
- Klaus Rifbjergs digt "Solsort" fra *Volière*, 1962
- Klaus Rifbjergs digt "Livet på badeværelset", 1960 fra *Konfrontationsmodernismen*
- Eksistentialisme: Martin A. Hansens "Paradisæblerne", 1953
- Eksistentialisme: Peter Seebergs "Den anatomiske tegning", 1990
- Eksistentialisme: Peter Seeberg, uddrag "Patienten", 1962

Baggrundsmateriale/Supplerende stof:

- Om Pelle Erobreren:
https://dansk litteraturshistorie.lex.dk/Pelle_Erobreren
- Om Pelle Erobreren: <https://litteratursiden.dk/analyser/nexo-martin-andersen-pelle-erobrereren>
- "Det er ikke en pibe" billede: <https://heltsort.com/blogs/news/kunst-og-surrealisme>
- Eksistentialisme: Artikel: om, når storken udebliver (Blixen):
<https://www.information.dk/1999/12/naar-storken-udebliver>

	<ul style="list-style-type: none"> - Om Peter Seeberg og ”Patienten”: https://litteraturenhuse.systeme.dk/?id=2658 - Konfrontations og velfærdsstat 1955 – 1965: https://medtidenoverblik.systeme.dk/?id=220 - Om Rifbjerg og konfrontationsmodernismen: https://litteraturenhuse.systeme.dk/?id=2011
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i 1900-tallets mange inddelinger og ismer - Indsigt i modernismens faser - Indsigt i realismen og fokus på samfund og reaktioner på verden i litteraturen - Abstrakte tilgange til tekster overfor konkrete - Analyseredskaber og brug - Begreber: Fænomenologi, tautologi m.m.
Omfang	10 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 7	Modernisme, realisme og verdenslitteratur
Indhold	Kernestof: <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systeme.dk/ - især: https://hbdansk.systeme.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systeme.dk/ - Modernisme og realisme: https://litthist.systeme.dk/?id=126 Tekster: <ul style="list-style-type: none"> - <i>Den lille prins</i>, af Antoine de Saint-Exupéry, 1943 - uddrag - <i>Don Quixote</i> – LILLE UDDRAG - PP med uddrag fra Peter Plys, Alice i Eventyrland, Dostojevskij, Kafka, Baudelaire, Rilke + mange flere - Baudelaire ”Ådslet” fra <i>Helvedsblomsterne</i> fra 1857

	<p>Baggrundsmateriale/Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ikke så positivt syn på <i>Den lille prins</i>: https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/ingen-grund-til-elske-den-lille-prins (eventyr, 1943) - Mere positivt syn på <i>Den lille prins</i>: Artikel: INFORMATION: https://www.information.dk/debat/2013/07/lille-prins-beriger-stadig-livsvisdom - Litteratursiden: https://litteratursiden.dk/anmeldelser/den-lille-prins-af-antoine-de-saint-exupery - Litteratursiden – om Don Quixote: https://litteratursiden.dk/artikler/ridderen-pa-den-hvide-hest-om-don-quiote - Om Don Quixote: https://denstoredanske.lex.dk/Don_Quixote - Om Don Quixote: https://forfatterweb.dk/oversigt/cervantes-saavedra-miguel-de/den-sindrige-ridder-don-quixote-de-la-mancha
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i realisme - Indsigt i modernisme - Indsigt i verdenslitteratur og klassikere
Omfang	5 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation Research

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 8	Kredser om Strunge
Indhold	<p>Værklæsning 6: Digtsamlingen <i>Vi folder drømmenes faner ud</i> af Michael Strunge, 1981</p> <p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systeme.dk/ - især: https://hbdansk.systeme.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systeme.dk/

- Storbymodernisme og postmodernisme:
<https://litthist.systime.dk/?id=177>
- Forfatterweb: <https://forfatterweb.dk/1980erne>

Tekster:

- Digtsamlingen *Vi folder drømmenes faner ud* af Michael Strunge, 1981 = **VÆRKLÆSNING 6**
- Michael Strunge, ”Vortex” fra *Vi folder drømmens faner ud*, 1981
- Søren Ulrik Thomsen, ”Kan ikke sove” fra *City Slang* 1981
- Pia Tafdrup ”Sår”, 1981
- ”NAT I ELECTRI-CITY”:
<https://www.youtube.com/watch?v=mrFx6IstT8Y> – oplæsning og analyse
- ”Natmaskinen” – Strunge citerer:
<https://www.youtube.com/watch?v=t54q9Qm5nCc>
- ”Det har regnet” Pia Tafdrup, 1981
- ”Kagen” Pia Tafdrup, 1981

Baggrundsmateriale/Supplerende stof:

- Det forhadte årti: <https://litteratursiden.dk/artikler/lyrik-i-byen-i-1980erne-i-fodsporene-pa-michael-strunge-og-soren-ulrik-thomsen>
- Hvordan læser jeg en eksistentialistisk tekst? Med jeget, rummet, tiden og omverdenen: <https://litteraturportalen.systime.dk/?id=2435>
- Det blå i 80erne: <https://litteratursiden.dk/artikler/80ernes-poetiske-nybrud>
- Sproglig fornyelse i ’Misfit’ (af F.P. Jac): <https://forfatterweb.dk/jac-fp>
- Pia Tafdrup: <https://litteratursiden.dk/anmeldelser/dronningeporten-af-pia-tafdrup>
- Opgør med 70’erne: <https://forfatterweb.dk/oversigt/tafdrup-pia/naar-der-gaar-hul-paa-en-engel>
- Tafdrup: <https://forfatterweb.dk/oversigt/tafdrup-pia/naar-der-gaar-hul-paa-en-engel>
- Det blå arti: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/da-der-gik-hul-p%C3%A5-engle-og-ordene-fossede-ud>
- Kunsten at gå i hundene: <https://www.kristeligt-dagblad.dk/kultur/kunsten-g%C3%A5-i-hundene-uden-g%C3%A5-itu>
– Tom Kristensens Hærværk
- Poesiens blå blomst: https://denstoredanske.lex.dk/bl%C3%A5_bloerst (poesiens blå blomst – udtrykt af **Novalis**)
- Strunge: <https://litteratursiden.dk/analyser/strunge-michael-vi-folder-drommens-faner-ud>

Videomateriale:

- Væbnet med ord og vinger:
<https://www.youtube.com/watch?v=KqVk9D1NAAM> (trailer)

	<ul style="list-style-type: none"> - På Filmcentralen (105 min.): https://filmcentralen.dk/grundskolen/film/vaebnet-med-ord-vinger (vi nåede kun at tale om denne video) - Strunge – Bonanza 7:8 https://www.dr.dk/bonanza/serie/421/digtere-divaer-og-do/65741/digtere-divaer-og-dogmebroedre-78-dansk-kultur-i-100-aar-(1980-1990) - Lidt om natten og Strunge: https://www.youtube.com/watch?v=3ILvQWs2Rg - Bazar, 1984 – Strunge (80erne) mod Lola Baidel (70erne), 28 min.: https://vimeo.com/18998203
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i 80er årtiet – periodeforståelse - Digtanalyser - Sproglig-stilistiske tilgange til rigtig mange digte i samlingen - Værklæsning - Forfatterfokus - Medier og kultur
Omfang	10 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation Oplæg Fremlæggelse Pararbejde

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 9	Medier – korte film: kortfilm, trailere og dokumentar
Indhold	Kernestof: <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systime.dk/ - især: https://hbdansk.systime.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systime.dk/ - Shorts/kortfilm: https://shorts.systime.dk/?id=133 - Trailer: https://shorts.systime.dk/?id=178

	<ul style="list-style-type: none"> - Trailere: https://dekortemedieformater.systeme.dk/?id=161 - Dokumentar: https://shorts.systeme.dk/?id=156 - Dokumentarfilm og mocumentary: https://hbdansk.systeme.dk/?id=224 - Analyse, medier – dokumentar: https://hbdansk.systeme.dk/?id=228 - Filmens grundelementer: https://filmcentralen.dk/grundskolen/filmsprog/filmens-grundelem <p>Tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”Lille Lise” – horror kortfilm, https://www.youtube.com/watch?v=vL4i4XZNRcY (2007, ca. 20 min.) - ”Mirror”, docu-art film, 2009: https://filmcentralen.dk/grundskolen/film/mirror - Trailere: <i>Den eneste ene</i> fra 1999 - Trailere: <i>Druk</i> fra 2020 - Trailere: <i>Pagten</i> fra 2021 <p>Baggrundsmateriale/Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Om kortfilmgenren: https://www.filmiskevirkemidler.dk/arbejdsark/Kortfilmgenren.pdf - Kortfilm: https://www.aldrigmere.dk/materialer/grundmaterialer/kortfilmen-som-format - https://teaterleksikon.lex.dk/berettermodellen - Fakta- og fiktionskoder til film: https://www.gymdansk.dk/autenticitetsmarkoslashrer-fakta-og-fiktionskoder.html - Raskins 7 parametre: https://portfoliochristiankomit.wordpress.com/2018/08/21/kortfilmsforloeb/ - Alter ego https://denstoredanske.lex.dk/alter_ego - i ”Lille Lise” og i ”Skyggen” af HCA <p>Videomateriale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Filmiske virkemidler kort: https://www.youtube.com/watch?v=oZctGqqBqfA – 4 min.
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i korte film og de forskellige genrer inden for korte film - Indsigt i trailerens som genre - Indsigt i dokumentaren som genre og dens undergenrer - Indsigt i horrorgenren som kortfilm - Kortfilmsanalyse - Inddragelse af intertekstualitet, modeller og andre analyseredskaber i kortfilmsanalysen

Omfang	8 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation Pararbejde Research

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 10	Debat, argumentation og kommunikation
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systeme.dk/ - især: https://hbdansk.systeme.dk/?id=210 – især: https://hbdansk.systeme.dk/?id=205 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systeme.dk/ - Argumentation: https://grundbogiretorik.systeme.dk/?id=210 - Argumentationsanalyse og kneb: https://pixidansk.dk/index.php?id=8478 - Argumenttyper: https://grundbogiretorik.systeme.dk/?id=236 - Sagstekster: https://textanalyse.systeme.dk/?id=4804 <p>Tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Debatindlæg: Eksamensopgave om indlæg om børnelitteratur, bl.a. Jacob Birkler og andre i en debat om, at ”Medierne vil have holdninger, men gør os dumme undervejs” https://politiken.dk/debat/debatindlaeg/art7802842/Medierne-vil-have-holdninger-men-g%C3%B8r-os-dumme-undervejs - Debatindlæg: ”Jeg er dødtræt af at høre, at vi unge er blevet en flok snegle uden rygrad: https://jyllands-posten.dk/debat/breve/ECE8709093/jeg-er-dodtraet-af-at-hoere-at-vi-unge-er-blevet-en-flok-snegle-uden-rygrad/ (kun enkelte nåde til dette debatindlæg) - Kronik: ”Forældre skal ikke udslette sig selv for børnenes skyld”, 2024: https://www.information.dk/debat/2024/02/foraeldre-udslette-

	<p>boerns-skyld (de fik den som mulig lektie, men vi nåede ikke at arbejde med den eller gennemgå den)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nyhedsartikel: ”Mens udenrigsministeren er i Indien for at se på sygeplejersker, spreder kritikken sig: Det er en indkøbstur”, https://www.dr.dk/nyheder/politik/mens-udenrigsministeren-er-i-indien-se-paa-sygeplejersker-spreder-kritikken-sig-i-er (2024) - Artikel: https://www.information.dk/debat/2014/08/debatten-vores-debatkultur-skinger-uaegte - Debat: https://www.tv2fyn.dk/video/klip/hard-tone-pa-de-sociale-medier-spreder-sig (ca. 10 min.) <p>Baggrundsmateriale/Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Layout i en avis https://dansksiderne.dk/index.php?id=3464 - Kronikgenren: https://textanalyse.systime.dk/?id=5308 - Hvad er en kronik: https://www.majbrittlund.dk/hvad-er-en-kronik/ - Debatindlæg: https://grundbogiretorik.systime.dk/?id=271 - Nyhedsartikel: https://textanalyse.systime.dk/?id=4966 - Fake news: https://denstoredanske.lex.dk/fake_news - Falske nyheder: https://faktalink.dk/falske-nyheder - Analyse af journalistiske tekster: https://litteraturenhuse.systime.dk/?id=2420 - Nyhedstrekanten: https://litteraturenhuse.systime.dk/?id=2477 - Fakta- og fiktionskoder: https://pixidansk.dk/index.php?id=8614 - Kommunikation: https://dansksiderne.dk/index.php?id=2981 - De kommunikative funktioner: https://dansksiderne.dk/index.php?id=2981 <p>Videomateriale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Avisens historie: https://www.youtube.com/watch?v=Ui4Mo-QLmNg – ca. 7. min. - Kommunikation med afsender, modtager osv. https://www.youtube.com/watch?v=pWr1nf8sFVM (5 min.) - Toulmin: https://www.youtube.com/watch?v=35bqJ90khEA – ca. 12 min. - Appelformerne: https://www.youtube.com/watch?v=AlJZj04rvS8 – ca. 15 min.
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i argumentation, kneb, begreber og brug - Indsigt i og brug af Toulmins begreber, både de grundlæggende og de udvidede - Avisens historie og tekster - Kronik - Debatindlæg - Layout

Omfang	8 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 11	Taler, diskurs og retorik
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systime.dk/ - især: https://hbdansk.systime.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systime.dk/ - Grundbog i retorik: https://grundbogiretorik.systime.dk/ - Typer taler: https://grundbogiretorik.systime.dk/?id=167 - De fire tekstkvaliteter i en tale: kap 8: https://grundbogiretorik.systime.dk/?id=172 <p>Tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jens Stoltenbergs Utøya tale, 2011 - Dronnings Margrethes sidste nytårstale, 2023 - Diskurs – artikel om abort ”Samfundsetikken udhules. Abort er blot et behageligt alternativt ord for drab”, fra Kristeligt Dagblad, 2013 - Valgtale – uddrag: Helle Thorning – valgvideo for Socialdemokratiet: https://www.youtube.com/watch?v=3G5yIh8y9RU (ca. 1 minut) - Signe: - Kampagnevideo for Socialdemokratiet: ”Det Danmark, du kender”, 2015 - Kristian Villesen: ”Derfor ser jeg Paradise hotel” (i Information den 13. marts 2010) - Leder: ”Respekt, dér” (i Politiken den 18. november 2014) - Statsminister Lars Løkke Rasmussens nytårstale 2017 - Sara Omars nytårstale 1. januar 2018 <p>Baggrundsmateriale/Supplerende stof:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Hæfte med diskurseksempler: 1) Valgplakat fra Dansk Folkeparti, 2) Rygekampagne, 3) Billede fra <i>Mirror</i> avisen fra et fængsel i Rusland, der ændrede verdens diskurs, 4) Uddrag fra <i>Borgen</i> – om de prostituerede har et erhvervsvalg eller er ofre i deres arbejde. - En kort intro her til retoriske virkemidler: https://www.scribus.dk/studer-sproglige-virkemidler-og-styrk-dit-sprog/ - Diskursbegreber: https://dansksiderne.dk/index.php?id=7787 - Se begreber: https://textur.systeme.dk/?id=231 - Emotiver: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=emotiv - Konnotationer: https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=konnotation - Analyse af taler: https://hbdansk.systeme.dk/?id=212 <p>Videomateriale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - https://www.youtube.com/watch?v=Vlgpe6h6jNc – ca. 13 min. Retorik og argumentation (er også i PP med argumentation og nyhedsartikler) - Se en kort intro her til retoriske virkemidler: https://www.scribus.dk/studer-sproglige-virkemidler-og-styrk-dit-sprog/ - https://www.youtube.com/watch?v=Vlgpe6h6jNc – ca. 13 min. Retorik og argumentation (er også i PP med argumentation og nyhedsartikler) - Moderne genrer med genrehybrider, genrebrud og kontroversielle indslag: https://grundbogiretorik.systeme.dk/?id=168 - Se video af Jonas Eikas prisoverrækkelse og takketale: https://www.youtube.com/watch?v=K6kCj4QbWGI (ca. 6 min.)
Særlige fokuspunkter	<p>Faglige mål:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i retorik, retoriske virkemidler og begreber - Indsigt i talekunst, taler og typer taler - Indsigt i sproget som retorisk virkemiddel - Indsigt i appelformer - Indsigt i pentagram (Cicero) og andre kommunikative modeller - Indsigt i sprog og tale
Omfang	8 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation Signe: Dialogisk klasseundervisning, gruppe- og

	pararbejde, matrixgrupper, individuelt skriftligt arbejde, læreroplæg, fælles højtlesning, stationsarbejde med produktion af lejlighedstaler, repetitionsspil
--	---

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

Titel 12	Minimalisme, kortprosa og nyeste tid
Indhold	<p>Kernestof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Håndbog til dansk: https://hbdansk.systeme.dk/ - især: https://hbdansk.systeme.dk/?id=210 - Håndbog til dansk – litteraturhistorie: https://hbdansklitteraturhistorie.systeme.dk/ - Nyeste tid: https://litteraturportalen.systeme.dk/ - Nyeste tid: https://litthist.systeme.dk/?id=294 - Kortprosagenren: https://textanalyse.systeme.dk/?id=4791 - Minimalisme og modernistisk litteratur: https://litthist.systeme.dk/?id=178 <p>Tekster:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Minimalisme: ”Jeg kører frem”, Helle Helle, 2000 - Kortprosaeteksten ”Kaffeselskab”, Katrine Marie Guldager, 1995 - Kortprosaeteksten ”Det enkle liv”, Jens Blendstrup, 2003 - ”Jeg vil heller være alene”, Lone Hørslev, 2017 - ”Jeg ved ikke om den slags tanker er normale”, 2009, Lone Hørslev <p>Baggrundsmateriale/Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Uddrag af <i>Gud taler ud</i> (Jens Blendstrup) samt om værket: https://litteratursiden.dk/analyser/blendstrup-jens-gud-taler-ud <p>Videomateriale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ”Jeg vil heller være alene”, Lone Hørslev performance/hybrid, 2017 - Lone Hørslev oplæsning: https://www.youtube.com/watch?v=LEiX1t8ilO0 (6 min.) <p>Videomateriale:</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Minimalismen og Helle Helle: https://www.youtube.com/watch?v=P-zosnKjMUo
Særlige fokuspunkter	Faglige mål: <ul style="list-style-type: none"> - Indsigt i den nyeste tid fra 1990 til i dag, 2024 - Fokus på samfund og litteratur - Fokus på samfund og sprog - At læse med nutidsbriller på - At arbejde med alle de spørgsmål, som den nye tid (især postmodernismen) stiller, men ikke svarer på - At arbejde med nye/nyere tekster - Kompakt opbyggede genrer: minimalisme, kortprosa, digte - Inddrage medier - Taksonomi
Omfang	5 %
Væsentlige arbejdsformer	Læreroplæg Tavle-undervisning Individuelt arbejde Gruppearbejde Tekstproduktion Diskussion Præsentation Research

